

Міністерство освіти і науки України

Державний заклад
«Південноукраїнський національний педагогічний
університет імені К. Д. Ушинського»
кафедра політичних наук і права
Центр соціально-політичних досліджень «Politicus»

VIII ВСЕУКРАЇНСЬКА
НАУКОВО-ПРАКТИЧНА
КОНФЕРЕНЦІЯ

СУЧАСНА УКРАЇНСЬКА ДЕРЖАВА:

ВЕКТОРИ РОЗВИТКУ
ТА ШЛЯХИ МОБІЛІЗАЦІЇ РЕСУРСІВ

30 квітня 2024 р.

м. Одеса

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**ДЕРЖАВНИЙ ЗАКЛАД
«ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ К. Д. УШИНСЬКОГО»
КАФЕДРА ПОЛІТИЧНИХ НАУК І ПРАВА
ЦЕНТР СОЦІАЛЬНО-ПОЛІТИЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ «POLITICUS»**

**VIII ВСЕУКРАЇНСЬКА
НАУКОВО-ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ**

**СУЧАСНА УКРАЇНСЬКА ДЕРЖАВА:
ВЕКТОРИ РОЗВИТКУ ТА ШЛЯХИ МОБІЛІЗАЦІЇ
РЕСУРСІВ**

30 квітня 2024 року

м. Одеса

УДК 321(477)(063)
С 91

Рекомендовано до друку рішенням Вченої ради
ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний
університет імені К. Д. Ушинського»
(№ 17 від 27 червня 2024 року)

Організаційний комітет конференції:

Наумкіна С. М. – доктор політичних наук, професор, завідувач кафедри політичних наук і права ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»;

Музиченко Г. В. – доктор політичних наук, професор кафедри політичних наук і права ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»;

Гедікова Н. П. – доктор політичних наук, професор, професор кафедри політичних наук і права ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»;

Проноза І. І. – кандидат політичних наук, доцент, доцент кафедри політичних наук і права ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»;

Каменчук Т. О. – кандидат політичних наук, доцент, доцент кафедри політичних наук і права ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського».

С 91

Сучасна українська держава: вектори розвитку та шляхи мобілізації ресурсів : матеріали VIII Всеукраїнської науково-практичної конференції, м. Одеса, 30 квітня 2024 року. Одеса : ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», Центр соціально-політичних досліджень «Politicus», 2024. 300 с.

ЗМІСТ

**СЕКЦІЯ 1. ПОЛІТИЧНА СИСТЕМА УКРАЇНИ:
СУЧАСНИЙ СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ**

Бабарикіна Надія	ПУБЛІЧНА ДИПЛОМАТІЯ В УМОВАХ ІНФОРМАЦІЙНОГО СУСПІЛЬСТВА	8
Бабенко Артем	РОЛЬ ЯПОНІЇ У ПІДТРИМЦІ ФУНКЦІОНУВАННЯ ПОЛІТИЧНОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ В УМОВАХ РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКОЇ ВІЙНИ	11
Бабіна Валентина	ОСНОВНІ ПИТАННЯ ПРИ ЗБЕРЕЖЕННІ ДЕМОКРАТИЧНОГО РЕЖИМУ	13
Бадер Антон	ОСНОВНІ ЗАГРОЗИ СУЧАСНОЇ ВІЙНИ ТА ПОЛІТИЧНА СИСТЕМА УКРАЇНИ	17
Барановський Фелікс	ГІБРИДНІ ЗАГРОЗИ ДЛЯ ДЕМОКРАТИЧНИХ ПОЛІТИЧНИХ СИСТЕМ	19
Бахметьєв Андрій	ОСОБЛИВОСТІ ЗАСТОСУВАННЯ ІНТЕРНЕТ-ТЕХНОЛОГІЙ У ВИБОРЧИХ КАМПАНІЯХ ЗАХІДНИХ КРАЇН	22
Вовк Світлана	ЕФЕКТИВНІСТЬ ПРОТИДІЇ ІНФОРМАЦІЙНІЙ АГРЕСІЇ РОСІЇ	24
Воронцов Віталій	ДЕЛІБЕРАТИВНИЙ ПРОЦЕС У ПОЛІТИЦІ ГРОМАД (ЗА ПОГЛЯДАМИ Г'Ю БАТЧЕРА)	28
Гедікова Наталя	ДЕРЖАВНИЙ СУВЕРЕНІТЕТ І ТЕРИТОРІАЛЬНА ЦІЛІСНІСТЬ ДЕРЖАВИ ЯК ОБ'ЄКТ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ.	30
Головка Альона, Лавренко Дар'я Горло Наталя	ПОЛІТИЧНИЙ РЕЖИМ УКРАЇНИ ТА ЙОГО ОСОБЛИВОСТІ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ РОЛЬ ПРОАКТИВНОЇ ГРОМАДЯНСЬКОЇ ПОЗИЦІЇ У СУЧАСНИХ СУСПІЛЬНО-ПОЛІТИЧНИХ ПРОЦЕСАХ В УКРАЇНІ	32 35
Калашлінська Марина	МЕДІАЦІЯ ЯК МЕТОД ВИРІШЕННЯ ПОЛІТИЧНИХ КОНФЛІКТІВ: ПЕРСПЕКТИВИ ДЛЯ УКРАЇНИ	39
Козловська Людмила	ВИМУШЕНА МІГРАЦІЯ (ПЕРЕДИСЛОКАЦІЯ) ВМС ЗСУ 2014 РОКУ ЯК ЛАНКА В ПОСЛІДОВНОСТІ ПОДІЙ ЩОДО ЗБЕРЕЖЕННЯ ПОЛІТИЧНОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ	42
Козьмініх Альона	ЗАБОРОНА ПОЛІТИЧНИХ ПАРТІЙ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ: ПОЛІТИКО-ПРАВОВІ АСПЕКТИ	45
Кондратова Маргарита	СТАЛИЙ РОЗВИТОК В ПОЛІТИЧНИХ ВІДНОСИНАХ СУЧАСНОЇ ДЕМОКРАТІЇ	47
Малишко Богдан	ОСОБЛИВОСТІ ДИЗАЙН-МИСЛЕННЯ У СФЕРІ ПУБЛІЧНОЇ ПОЛІТИКИ	49
Мамонтова Елла	СПЕЦИФІКА СПІВРОБІТНИЦТВА ЄС ТА УКРАЇНИ В УМОВАХ ВІЙНИ	51
Манасарян Ашот	РЕАЛІЗАЦІЯ ПОЛІТИКО-ІМІДЖЕВОЇ ФУНКЦІЇ В ПОЛІТИЧНОМУ БЛОГ-ДИСКУРСІ	54
Медведєва Світлана, Вагіна Олена	ВПЛИВ ГЕОПОЛІТИЧНОГО ЧИННИКА НА ФОРМУВАННЯ ПОЛІТИЧНОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ	56
Меженська Олена	ЗБРОЙНЕ НАСИЛЛЯ & ПОЛІТИЧНИЙ ЛАНДШАФТ: УКРАЇНСЬКІ РЕАЛІЇ	58
Музиченко Ганна	ДІЯЛЬНІСТЬ ПОЛІТИЧНИХ ПАРТІЙ УКРАЇНИ В ПЕРІОД ВІЙНИ	62
Пашина Наталія, Овіннікова Раїса	НЛП ЯК ІНСТРУМЕНТ ПОЛІТИЧНОГО МАНІПУЛЮВАННЯ СУСПІЛЬНОЮ СВІДОМІСТЮ	64

		4
Проноза Інна, Старосуд Вадим	СТРАТЕГІЇ ВИКОРИСТАННЯ ПОЛІТИЧНОГО ПАБЛІК РІЛЕЙШНЗ В КОНТЕКСТІ ІНФОРМАЦІЙНИХ ВІЙН	68
Ростецька Світлана	УКРАЇНСЬКІ БІЖЕНЦІ У ЄВРОПЕЙСЬКИХ КРАЇНАХ: ЗАГАЛЬНИЙ ПРОФІЛЬ ТА ВІДНОШЕННЯ	71
Самуйлік Микола, Саєнко Ірина	ПРОБЛЕМА ПОЛІТИЧНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ДЕРЖАВИ В УМОВАХ ВІЙНИ	73
Свекла Костянтин	ПОЛІТИЧНА РЕКЛАМА ТА ЇЇ РИЗИКИ	76
Ситникова Анна, Чепік-Трегубенко Ольга	ТРАНСФОРМАЦІЯ ПОЛІТИЧНОЇ СИСТЕМИ СУСПІЛЬСТВА УКРАЇНИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ	78
Скоробогатов Артем, Проноза Інна	ІНФОРМАЦІЙНА ГІБРИДНА ВІЙНА: МЕТОДИ ТА СТРАТЕГІЇ ПРОТИДІЇ В СУЧАСНИХ ГЕОПОЛІТИЧНИХ КОНФЛІКТАХ	81
Стецюк Олександр	ВРАЗЛИВІСТЬ УКРАЇНИ ДО МЕТОДІВ ГІБРИДНОЇ ВІЙНИ: ПОЛІТИЧНА СКЛАДОВА	83
Тишкун Юрій	ПЕРСПЕКТИВИ ПРОСТОРОВОГО РОЗВИТКУ УКРАЇНСЬКОЇ ПОЛІТІЇ В КОНТЕКСТІ ЗАГРОЗИ ТРЕТЬОЇ СВІТОВОЇ ВІЙНИ	86
Тодоров Ігор	БЕЗПЕКОВІ ГАРАНТІЇ ЗАДЛЯ ПЕРЕМОГИ ТА РОЗВИТКУ УКРАЇНИ	89
Хафізова Емілія, Вагіна Олена	ЛОБІЗМ: КОРУПЦІЯ ЧИ АДВОКАЦІЯ?	93
Хмельников Єгор	ПОЛІТИЧНИЙ ІНТЕРЕС ЗА ЦИФРОВОЇ ДОБИ	96
Хорішко Лілія	ДЕЯКІ АСПЕКТИ СПІВРОБІТНИЦТВА ЄС ТА УКРАЇНИ У КОНТЕКСТІ ЦИФРОВОГО ПЕРЕХОДУ	98
Цаценко Олексій	ГРОМАДЯНСЬКА АДВОКАЦІЯ В УМОВАХ ПОЛІТИЧНИХ ТРАНСФОРМАЦІЙ	100
Цокур Євген, Чайка Ірина	ДИДЖИТАЛІЗАЦІЯ ЕЛЕКТОРАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ В УКРАЇНІ: ПРОБЛЕМА КОРУПЦІЙНИХ РИЗИКІВ	102
Швець Світлана	ВИКЛИКИ АДАПТАЦІЇ УКРАЇНСЬКИХ БІЖЕНЦІВ	105
Щестюк Данило	ДЕФОРМАЦІЇ ЛАНДШАФТУ ПАРТІЙНО-ПОЛІТИЧНИХ СИСТЕМ: ПРИЧИНИ І НАСЛІДКИ	107
Юр'єв Антон	ІНСТИТУТ ПРЕЗИДЕНТСТВА УКРАЇНИ В СИСТЕМІ ОРГАНІВ ДЕРЖАВНОЇ ВЛАДИ	109
Яковлев Денис	УКРАЇНСЬКИЙ СЕРЕДНІЙ КЛАС: ВЕКТОРИ РОЗВИТКУ ТА ШЛЯХИ МОБІЛІЗАЦІЇ РЕСУРСІВ	111

СЕКЦІЯ 2. АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ПРАВОВОГО РОЗВИТКУ ДЕРЖАВИ

Баймуратов Михайло, Кофман Борис	ДО ПИТАННЯ ПРО ВИКОРИСТАННЯ СКЛАДОВОЇ ЛЮДИНОЦЕНТРИЗМУ В МІСЦЕВОМУ САМОВРЯДУВАННІ	116
Бутирін Євген	ДІЯЛЬНІСТЬ ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ У СФЕРІ ЛІКВІДАЦІЇ НЕСАНКЦІОНОВАНИХ СМІТТЄЗВАЛИЩ	121
Галушневська Катерина, Фролов Михайло	ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ПРОФЕСІЙНИХ ЗАХВОРЮВАНЬ ТА ТРАВМ ОТРИМАНИХ В РЕЗУЛЬТАТІ ВИКОНАННЯ ПРАЦІ	126
Гук Ірина-Марія	МЕХАНІЗМ ДЕРЖАВНО-ПРИВАТНОГО ПАРТНЕРСТВА ЯК ОСНОВА ДЛЯ ПІСЛЯВОЄННОЇ ВІДБУДОВИ УКРАЇНИ	129
Дерев'янкін Сергій	ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ ВИЗНАЧЕННЯ ДОКАЗІВ ДОПУСТИМИМИ У КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОВАДЖЕННІ	132

Железков Андрій	ФАКТОР ЕЛІТИ В СПЕКТРІ ПОЛІТИЧНИХ РЕЖИМІВ	136
Кокорєв Олексій, Сокорчук Петро	КОРУПЦІЯ ЯК ЗАГРОЗА НАЦІОНАЛЬНІЙ БЕЗПЕЦІ КРАЇНИ	138
Коробкова Олена, Ніколаєва Майя	ЗМІНИ В ЕНЕРГЕТИЧНІЙ ПОЛІТИЦІ УКРАЇНИ ЯК РЕЗУЛЬТАТ КЛІМАТИЧНО ЗУМОВЛЕНОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ ЕНЕРГЕТИЧНОЇ ПОЛІТИКИ ЄС	140
Кучеренко Денис	ПОНЯТІЙНО-ПРАВОВЕ МИСЛЕННЯ У ДАВНЬОМУ РИМІ: ЗАКОН - ПИСАНИЙ РОЗУМ	144
Малишенко Людмила	ПРОТЕСТНА АКТИВНІСТЬ ЯК ФОРМА СУЧАСНОГО АБСЕНТЕЇЗМУ	148
Наумкіна Світлана	РИЗИКИ ФОРМУВАННЯ НОВИХ ФОРМ ТИСКУ ЯК ПРОЯВИ ЦИФРОВОГО ТОТАЛІТАРИЗМУ	150
Новікова Катерина	КАРАНІСТЬ КРИМІНАЛЬНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ, ЩО ПОСЯГАЮТЬ НА СУСПІЛЬНІ ВІДНОСИНИ У СФЕРІ ОХОРОНИ ДЕРЖАВНОЇ ТАЄМНИЦІ ТА ІНШОЇ ІНФОРМАЦІЇ, ЩО ЗАБЕЗПЕЧУЄ ОБОРОНОЗДАТНІСТЬ ДЕРЖАВИ	153
Осипова Світлана	РІЗНОМАНІТТЯ МЕТОДОЛОГІЧНИХ ПІДХОДІВ ДО СУТНОСТІ, ПРИРОДИ І ЗМІСТУ ПОЛІТИЧНОГО ПРОЦЕСУ	154
Піскун Катерина, Проноза Інна	СТВОРЕННЯ ЕФЕКТИВНИХ МЕХАНІЗМІВ КОНТРОЛЮ ЗА ДОТРИМАННЯМ ЗАКОНІВ	157
Романенкова Аліна, Сіренко Оксана	ПРОБЛЕМИ ВІДНОВЛЕННЯ ВТРАЧЕНИХ МАТЕРІАЛІВ КРИМІНАЛЬНОГО ПРОВАДЖЕННЯ ПІД ЧАС ДІЇ ВОЄННОГО СТАНУ	159
Скриль Сергій	ПРАВОСВІДОМІСТЬ СОЦІАЛЬНОЇ ЗГОДИ ЯК СКЛАДОВА ЕФЕКТИВНОСТІ ЗАКОНОДАВСТВА	162
Станко Андрій	РОЛЬ НЮРНБЕРЗЬКОГО ВІЙСЬКОВОГО ТРИБУНАЛУ В СТАНОВЛЕННІ ІДЕЇ МІЖНАРОДНОГО КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВОСУДДЯ	164
Трегуб Олександр	РОЗМІНУВАННЯ ЯК ПРАВОВА КАТЕГОРІЯ: ВИТОКИ ДИСКУСІЇ	167
Хілобок Даниїл, Середницька Інга	ДЕЯКІ ПИТАННЯ РОЗВИТКУ ЦИФРОВІЗАЦІЯ ПРАВОСУДДЯ В УМОВАХ ПРАВОВОГО РЕЖИМУ ВОЄННОГО СТАНУ В УКРАЇНІ	170
Хлевнюк Тетяна	ІННОВАЦІЙНІ ПОЛІТИЧНІ ТЕХНОЛОГІЇ ТА ЇХ РЕГУЛЮЮЧА ФУНКЦІЯ У СУСПІЛЬСТВІ	174
Шевчук Яна	ПЕРСПЕКТИВИ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ В СУЧАСНИХ УМОВАХ	176
Шкандратов Максим	РОЛЬ ПОЛІТИЧНИХ АКТОРІВ У ДОСЯГНЕННІ РОЗУМІННЯ І РЕАЛІЗАЦІЇ ЕФЕКТИВНИХ ПРОЕКТІВ СОЦІАЛЬНО-ПОЛІТИЧНОГО РОЗВИТКУ	178
Шупенько Віталій	ГІБРИДНІ ПОЛІТИЧНІ РЕЖИМИ СУЧАСНОСТІ	181

СЕКЦІЯ 3. ЕКОНОМІЧНІ АСПЕКТИ РОЗВИТКУ УКРАЇНИ

Bato Vladyslav	THE FUTURE OF THE EU-UKRAINE RELATIONS: OPPORTUNITIES FOR THE SLOVAK ECONOMY	185
Tascu-Stavre M., Pragoza I. I.	POLITICAL AND ECONOMIC DYNAMICS OF EUROPEAN INTEGRATION: FROM THEORY TO PRACTICE	189
Бакланова Олена	ЕКОНОМІЧНІ ТА ПОЛІТИЧНІ ОБҐРУНТУВАННЯ ГОЛОДОМОРУ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДУ У 1932- 1933 Р.Р.	192
Гайдук Богдана,	РОЗВИТОК ГІГ ЕКОНОМІКИ ТА ЇЇ ВПЛИВ НА	196

Дорош Леся	ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНІ ВІДНОСИНИ УКРАЇНИ	
Грудініна Діана	ФІНАНСОВА ІНКЛЮЗІЯ ЯК АСПЕКТ РОЗВИТКУ УКРАЇНКИ	200
Дибчук Людмила	РОЛЬ ЦИФРОВОГО МАРКЕТИНГУ У ЗМІЦНЕННІ ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ В УКРАЇНІ	203
Жильцов Георгій	ПРАВОВЕ ВРЕГУЛЮВАННЯ СТВОРЕННЯ ПРОЄКТІВ З АВТОНОМНОГО ВИРОБНИЦТВА ЕКОЛОГІЧНОЇ ПРОДУКЦІЇ З ВИКОРИСТАННЯМ ЕКОБІОТЕХНОЛОГІЙ В УМОВАХ СТАЛОГО РОЗВИТКУ КРАЇНИ	207
Макарець Світлана	УГОДА МЕРІВ ЩОДО КЛІМАТУ ТА ЕНЕРГІЇ ЯК НАПРЯМ РЕГІОНАЛЬНОГО СПІВРОБІТНИЦТВА УКРАЇНА–ЄС	210
Обухіна Вікторія, Кіріліна Марина	ВПЛИВ ЕКОНОМІЧНИХ РЕФОРМ НА РІВЕНЬ ЖИТТЯ, БІДНІСТЬ, НЕРІВНІСТЬ	212
Орлова Єлизавета, Кіріліна Марина	ІНВЕСТИЦІЇ В ЛЮДСЬКИЙ КАПІТАЛ В УМОВАХ ВІЙНИ: ЯК БЕЗПЕРЕРВНА ОСВІТА МОЖЕ СТИМУЛЮВАТИ ЕКОНОМІЧНЕ ЗРОСТАННЯ УКРАЇНИ	215
Полуяктова Ольга, Голубенко Олександра	ІННОВАЦІЙНИЙ РОЗВИТОК ЯК ШЛЯХ ДО ОНОВЛЕННЯ ЕКОНОМІКИ	217
Проноза Олександр	ТРАНСНАЦІОНАЛЬНІ ПОЛІТИКО-ЕКОНОМІЧНІ СТРАТЕГІЇ ВІТЧИЗНЯНИХ ПІДПРИЄМСТВ: ІНТЕГРАЦІЯ МІЖНАРОДНОГО ДОСВІДУ ДЛЯ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ	220
Седляр Діана, Седляр Михайло	ІНКЛЮЗИВНА МОДЕЛЬ ЯК АЛЬТЕРНАТИВА ТРАДИЦІЙНІЙ МОДЕЛІ ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ	224
Сілідусва Анна, Миголь Каріна Брезіцька О. В.,	КОРПОРАТИВНА КУЛЬТУРА ТА РИНОК ПРАЦІ В УМОВАХ ВІЙНИ	227
Узун Юлія, Коч Світлана	ІНТЕГРАЦІЯ ТА ІННОВАЦІЇ В МІЖУРЯДОВИХ ВІДНОСИНАХ: РОЛЬ МІЖМІСЬКОГО СПІВРОБІТНИЦТВА У ФОРМУВАННІ ГЛОБАЛЬНОЇ ПОЛІТИКИ	230
Фролов Андрій	ОРІЄНТИРИ ТАКСОНОМІЇ ДЛЯ РИНКУ ЗЕЛЕНИХ ОБЛІГАЦІЙ УКРАЇНИ	236
Циганенко Ганна	ВІДНОВЛЕННЯ ТА РЕСТРУКТУРИЗАЦІЯ УКРАЇНСЬКОЇ ЕКОНОМІКИ В ПОВОЄННИЙ ПЕРІОД: ВИКЛИКИ ТА МОЖЛИВОСТІ	239
Чекмарьов Олег	ВІРТУАЛЬНА СОЦІАЛЬНА СПІЛЬНОТА ЯК ГОЛОВНИЙ СИСТЕМОТВОРЧИЙ ФАКТОР ІНФОРМАЦІЙНОГО ПРОСТОРУ	242
СЕКЦІЯ 4. СОЦІОКУЛЬТУРНИЙ РОЗВИТОК СУЧАСНОГО УКРАЇНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА		245
Белименко Ліляна	МУЗИКА У ВИДОВИЩНО-ТЕАТРАЛІЗОВАНИХ ЗАХОДАХ ЯК КАТАЛІЗАТОР СОЦІОКУЛЬТУРНОГО РОЗВИТКУ УКРАЇНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА	
Бєлозерцева Євгенія	РОЗШИРЕННЯ РОЛІ ЦИФРОВОГО КАПІТАЛУ ОСОБИСТОСТІ В УМОВАХ ВОЄННОГО КОНФЛІКТУ В УКРАЇНІ	247

Дорошенко Яна	ГУМАНІТАРНІ ВИКЛИКИ УКРАЇНИ ПІД ТИСКОМ ВОЄННИХ ДІЙ 2024 РОКУ	251
Загалевиц Валентина Марчак Тетяна	СОЦІОКУЛЬТУРНІ ГРОМАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА УКРАЇНИ ТРАНСФОРМАЦІЇ	253
Зверов Володимир	ЕТНІЧНІ ПИТАННЯ В КОНТЕКСТІ СУЧАСНИХ ДЕМОКРАТІЙ	256
Каменчук Тетяна	ІНФОРМАЦІЙНА АГРЕСІЯ РОСІЇ. ПРОТИДІЯ УКРАЇНИ	258
Кольцов Віталій	ВПЛИВ ЦИВІЛІЗАЦІЙНОГО ФАКТОРУ НА ПРОЦЕСИ ДЕМОКРАТИЧНОЇ КОНСОЛІДАЦІЇ	263
Крипчук Микола	СПЕЦИФІКА ВІТЧИЗНЯНИХ ТЕАТРАЛЬНИХ ПЕРФОРМАНСІВ В УМОВАХ ВІЙНИ	266
Лунгол Ольга	РОЛЬ КІБЕРГІЄНИ У БЕЗПЕЦІ ТА РОЗВИТКУ УКРАЇНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА	268
Мельник Мирослава	ГУМОР ЯК СОЦІАЛЬНО-КУЛЬТУРНИЙ ІНДИКАТОР У ПОЛІТИЧНОМУ ДИСКУРСІ	270
Нагурнова Наталя, Герасимчук Вікторія	АРТ-ТЕРАПЕВТИЧНІ ПРАКТИКИ В РОБОТІ З ПІДЛІТКАМИ, ЯКІ ПЕРЕЖИЛИ ДОМАШНЄ НАСИЛЬСТВО	273
Палінчак Микола	НЕГАТИВНІ НАСЛІДКИ ВТЯГНЕННЯ РЕЛІГІЙНИХ ОРГАНІЗАЦІЙ У ПОЛІТИКО-ПАРТІЙНІ ПРОТИСТОЯННЯ	276
Петраков Микита	ІСТОРІЯ ТА ПАМ'ЯТЬ У КОНТЕКСТІ УКРАЇНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА: ВНУТРІШНІ ДИЛЕМИ ТА МІЖНАРОДНІ ВІДЛУННЯ	278
Приходько Сергій	ПРИНЦИПИ НАЦІОНАЛЬНОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ В УМОВАХ БАГАТОСКЛАДОВОГО СУСПІЛЬСТВА	282
Селіверстова Катерина, Тишкун Юрій	СПІВПРАЦЯ УКРАЇНИ ТА НІДЕРЛАНДІВ ЯК ЧИННИК ПІДТРИМКИ УКРАЇНСЬКОЇ ПОЛІТИЧНОЇ СИСТЕМИ	285
Сергієнко Тетяна	СОЦІОКУЛЬТУРНИЙ РОЗВИТОК УКРАЇНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА	287
Старик Оксана	СТАНОВЛЕННЯ СУЧАСНОГО СОЦІОКУЛЬТУРНОГО ПРОСТОРУ УКРАЇНЦІВ В ПЕРІОД ВІЙСЬКОВОЇ АГРЕСІЇ	289
Чекмарьова Лариса	ПРАВОВИЙ ЗАХИСТ ЛЮДИНИ ЯК СКЛАДОВА СУЧАСНОГО ПОЛІТИКО-ПРАВОВОГО ПОРЯДКУ СУСПІЛЬСТВА	293
Яковлева Лілія	ПОЛІТИЧНИЙ ВИБІР У СОЦІОКУЛЬТУРНОМУ ПРОСТОРІ ЯК УМОВА ЛЕГІТИМНОСТІ ПУБЛІЧНОЇ ВЛАДИ	295

Фролов А. Ю.,

кандидат наук з державного управління,
докторант кафедри економічної теорії
Київського національного економічного
університету імені Вадима Гетьмана
м. Київ, Україна

ОРІЄНТИРИ ТАКСОНОМІЇ ДЛЯ РИНКУ ЗЕЛЕНИХ ОБЛІГАЦІЙ УКРАЇНИ

Сьогодні людство стикається з серйозними викликами, зумовленими зміною клімату та деградацією навколишнього середовища. Паризька хартія про клімат, Цілі сталого розвитку ООН, доповіді Міжурядової групи експертів зі зміни клімату і багато інших політичних документів закликають до прискорених дій в області клімату для всіх учасників глобальної економіки, включаючи підприємства та фінансові установи.

Учасники фінансового ринку все більше усвідомлюють що ризики, пов'язані з глобальним потеплінням, впливатимуть на перебудову глобальної економічної системи. Широкий спектр вуглецеємних активів може стати незатребуваним на фінансовому ринку. Тому фінансові установи і підприємства вже зараз розробляють плани декарбонізації й скорочення викидів до нуля, створюють нові правила інвестування і ведення бізнесу.

Держави, в свою чергу, мають забезпечити соціально справедливий перехід до низьковуглецевої економіки з урахуванням більш широкого діапазону екологічних цілей, запровадити правову основу для спеціальної класифікації усіх видів діяльності, які прийнято вважати екологічно сталими. В світі такі класифікації часто називають «зеленими таксономіями».

Зелені таксономії встановлюють перелік екологічно сталих видів економічної діяльності та порогових значень (технічних критеріїв скринінгу), за допомогою яких є можливість чітко визначити відповідність економічної діяльності сталому розвитку, екологічним цілям та принципам сталої економічної діяльності. Спільний набір взаємоузгоджених принципів, що міститься в таксономіях, дозволяє країнам масштабувати стале інвестування

Багато країн світу вже запровадили зелені таксономії або знаходяться в процесі їх розробки. В ЄС, наприклад, таксономія вже наявний інструмент, що охоплює шість екологічних цілей (пом'якшення наслідків зміни клімату; адаптація до кліматичних змін; стале використання та охорона водних та морських ресурсів; перехід до циркулярної економіки; запобігання та контроль забруднення; захист і відновлення біорізноманіття та екосистем). Усі вищевказані цілі мають сприяти досягненню сталих змін в економіці

Європейського Союзу. Відповідно Регламенту Європейського Союзу щодо створення засад для сприяння стійким інвестиціям 2020/852 від 18 червня 2020 року встановлено принципи, яким повинна відповідати стала економічна діяльність, а саме:

1) Мати значний внесок у досягнення однієї або кількох з шести екологічних цілей.

2) Не завдавати значної шкоди жодній з інших екологічних цілей. Тобто щоб значний внесок в досягнення однієї екологічної цілі не досягався за рахунок значної шкоди будь якій іншій.

3) Здійснюватися з дотриманням мінімальних соціальних гарантій. Тут важливо «як» ведеться господарська діяльність і чи дотримуються правила і норми в загально визнаних політичних документах і міжнародних договорах.

4) Дотримуватися технічних критеріїв скринінгу. Ці критерії дозволяють визначати «значний внесок» та поняття «не завдання значної шкоди досягненню жодній з інших екологічних цілей» [1].

Європейську таксономію розглядають як перший крок до мобілізації коштів приватного сектора на більш сталу економічну діяльність. Вона дозволяє інвестору зрозуміти, чи є економічна діяльність певної компанії сталою, та в якій мірі вона охоплює одну або більше екологічних цілей. В ЄС переконані, що таксономія допоможе декарбонізувати економіку, зокрема, вона допоможе Європейському Союзу досягти своїх кліматичних цілей до 2030 року і кінцевої цілі щодо нульових викидів парникових газів до 2050 року [2].

Таксономію вважають одним з найважливіших нормативно-правових актів, виданих Європейською Комісією у сфері сталого фінансування. Цей акт набув чинності в липні 2020 року і наразі він охоплює понад 80 видів економічної діяльності, що представляють близько 40% зареєстрованих в ЄС компаній у 9 основних галузях економіки. Ці компанії викидають майже 80% парникових газів у Європі [3]. Але європейську зелену таксономію постійно оновлюють та переглядають. Її не вважають статичною формою права та сприймають як законодавство, що знаходиться в процесі розвитку. У політиків є розуміння, що з часом там можуть з'являтися нові види економічної діяльності, що можуть стати затребуваними часом та прогресом у технологічному розвитку.

Україні потрібно дослідити таксономію ЄС та активізувати процес її розробки всередині країни. Розробка цього документу сприятиме як загальнодержавному вирішенню проблем переходу до низьковуглецевої економіки, так і мобілізації необхідних фінансових ресурсів у зелену відбудову країни. На сьогоднішній день відсутність національної таксономії заважає розбудові ринку зелених облігацій в Україні, який дозволяв би залучати відповідний борговий капітал.

Розпорядженням Кабінету Міністрів України від 23.02.2022 № 175-р. було схвалено Концепцію запровадження та розвитку ринку зелених облігацій в Україні, серед пріоритетних завдань, якої передбачалось встановлення таксономії, зокрема метрики проєктів екологічного спрямування відповідно до міжнародних критеріїв та стандартів [4]. Але досі практична розробка цього документа не здійснювалась, що залишається стримуючим фактором при відборі проєктів на ринку зелених облігацій та оцінці «зеленості» і «сталості» цих проєктів по окремих видах економічної діяльності.

Українська таксономія могла б стати доповненням до Рекомендацій щодо реалізації або фінансування проєктів екологічного спрямування шляхом емісії зелених облігацій, які схвалені Рішенням Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку №493 від 07.08.2021 [5]. В цьому документі український регулятор дає більш чіткі роз'яснення в частині прийнятних видів економічної діяльності. Однак до цих видів економічної діяльності ще мають бути встановлені порогові значення, які б відповідали міжнародним стандартам.

З огляду на впровадження Європейського зеленого курсу в Україні розробка внутрішніх критеріїв і стандартів має спиратись на досвід ЄС. Їх гармонізація з європейськими практиками сприятиме підвищенню довіри до ринку зелених облігацій в Україні та залученню зелених інвесторів. Щоб уникнути неузгодженості та блокування міжнародних потоків капіталу необхідна постійна тісна співпраця усіх державних інститутів у визначенні та оновленні переліку прийнятних видів економічної діяльності та метрик таксономії.

Критично важливо для України інтегрувати політику з розвитку ринку зелених облігацій в кліматичну. Так визначені рамки таксономії будуть враховувати і національні особливості та пріоритети. А це дозволить здійснювати довгострокові зелені трансформації, що гарантуватимуть відбудову територій України за новими екологічними принципами і стандартами.

Література:

1. European Commission. EU green bond standard usability guide. URL: https://finance.ec.europa.eu/system/files/2020-06/200309-sustainable-finance-teg-green-bond-standard-usability-guide_en.pdf
2. Regulation (EU) 2020/852 of the European Parliament and of the Council of 18 June 2020 on the establishment of a framework to facilitate sustainable investment. Retrieved from: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A32020R0852>

3. Еліна Тотева. Зелена таксономія в Україні. URL: <https://www.undp.org/sites/g/files/zskgke326/files/2022-08/UNDP-UA-green-taxonomy-report-UKR.pdf>

4. Про схвалення Концепції запровадження та розвитку ринку зелених облігацій в Україні : Розпорядження Кабінету Міністрів України № 175-р від 23.02.2022. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/175-2022-%D1%80#Text>

5. Про схвалення Рекомендацій щодо реалізації або фінансуванню проєктів екологічного спрямування шляхом емісії зелених облігацій : Рішення НКЦПФР №493 від 07.07.2021. URL: https://sae.gov.ua/sites/default/files/blocks/Rekomendatsiji_NK_TsPFR.pdf

Циганенко Г. В.

кандидат економічних наук, доцент, професор МКА,
доцент кафедри публічного управління, адміністрування та соц. роботи
Національного університету охорони здоров'я України імені П.Л. Шупика
м. Київ, Україна

ВІДНОВЛЕННЯ ТА РЕСТРУКТУРИЗАЦІЯ УКРАЇНСЬКОЇ ЕКОНОМІКИ В ПОВОЄННИЙ ПЕРІОД: ВИКЛИКИ ТА МОЖЛИВОСТІ

Російське повномасштабне вторгнення в Україну у 2022 році завдало значних руйнувань економічній інфраструктурі країни, призвело до деіндустріалізації, структурних дисбалансів та масштабних демографічних втрат [1; 2]. Подолання наслідків війни та відновлення економіки України в післявоєнний період потребує комплексного підходу, врахування основних викликів і можливостей розвитку. Розроблення ефективних стратегічних напрямів відновлення та реструктуризації, пошук дієвих фінансових механізмів міжнародної допомоги, а також проведення необхідних інституційних трансформацій набувають особливої актуальності в умовах сучасних реалій [2; 3; 5]. Мета дослідження полягає у визначенні ключових пріоритетів відновлення та модернізації промислового комплексу України, окресленні стратегічних напрямів розвитку економіки в післявоєнний період, дослідженні фінансових механізмів залучення міжнародної допомоги для відбудови, аналізі демографічних викликів відновлення та реструктуризації, а також окресленні необхідних інституційних трансформацій в процесі реформування економіки.

Ключовими пріоритетами відновлення та модернізації промислового комплексу України є відбудова пошкодженої та знищеної інфраструктури,